Ч. 81. Чернівцї, пятниця дня 12. (24. квітня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Полїтика реальна.

XVIII.

(Віра і церков. — Ународовлене рускої інтеллїґенциї. — Церков народна.)

І ще раз мушу запожичити ся у автора статї „Чернихівский Месия“, мушу дословно подати его виводи в справі відносин рускої інтеллїґенциї до церкви (ч. 86-те *Буковини* 1895).

— „Та що вже лїзеш з церквою? Церква в полїтицї і взагалї в роботї народній нї при чім! Віра се річ сумлїня кождої людини!“ — скаже дехто.

Отже-ж не зовсїм таки так. Розважте лиш добре.

„Церков є у Русинів, серед котрих письменність все ще мало розширена, а школа не запустила ще глубоких корінїв, *культурним чинником* перворядної ваги“ — сказано в проґрамовій статї *Буковини* (ч. 11 з р. 1895). Чи може се неправда?

„Узнаючи-ж церкву за важний чинник культурний, каже автор статї „Чернихівский Месия“, знаючи, що церква є розсадником релїґійно-морального вихованя народу, треба і народній інтеллїґенциї згорнути ся около церкви, стати живими членами церкви і тим допомочи церкві сповнити свою задачу супроти нашого народу. Очивидно не до загалу народовцїв се говорить ся, бо загал, о скілько знаємо, нїколи не відтягав ся від церкви, але до тих, що задля сих або тих причин були байдужні. Байдужностию як всюди так і тут нїчого не вдїє ся, нїчого не поправить ся: чинна участь [illegible] буде мати лиш добрі наслїдки. Всякі розумованя тут не на місци, одно розумоване має лиш рацию, а то: що *наш нарід єдино ще для церкви має живий інтерес*; коли-ж ми почуваємо ся до спільности з нашим народом, то мусим разом з ним мати живий інтерес для церкви.

Обставини, серед котрих наш нарід проживав і серед котрих наша народна інтеллїґенция розвивала ся, довгий час зовсїм тому не сприяли, щоб та інтеллїґенция почувала ся до спільности з народом. Все, що з народу виходило, покидало разом з заміною сїрака на сурдут также все те, що було народним, відцурувало ся від народу. На всїм народнім лежала печатка чогось згірдного, а так само і церков наша через то, що до неї признавали ся лиш самі мужики-панщизняники, була атрибутом пролетариїв, признакою хлопа; до неї не дуже радо признавали ся „пани“. Коли-ж під впливом животворного слова Шевченка і иньших лицарів слова збудило ся серед осьвіченїйшої верстви, яка вийшла з руского народу, почуте спільности з тим народом, то і та спільність була довгий час лиш чисто формальна, без змісту, більше уявлена нїж глубоко прочута. Инакше і бути не могло: наша інтеллїґенция своїми поглядами, яких набрала ся серед чужих нашому народови елементів, була від нашого народу зовсїм відорвана, і треба було довшого часу, щоб вона не лиш формально але есенціонально приближила ся до народу, злила ся з народом. Ми ще і сегодня не можемо сказати, що той процес ународовленя рускої інтеллїґенциї закінчив ся, ще і сегодня мусимо з жалем серця признати ся, що до того, аби межи народом а его інтеллїґенциєю була дїйсна не уроєна спільність, аби у інтеллїґенциї рускої було живе почуте народне, досить ще далеко, хоть з другого боку констатуємо великі стараня інтеллїґенциї, дійти до того. Але-ж бо на се треба бодай десятків лїт — за одну ніч годї ввійти в думки і сьвітогляд народний. Длятого то ще і тепер є богато фальшивого в відносинах рускої інтеллїґенциї до народу. Се, що тут сказано, дотичить ся так само сьвітскої як і духовної рускої інтеллїґенциї. Помимо того, що духовна інтеллїґенция, стикаючи ся безпосередно з народом, могла скорше дійти до цїлковитого поєднаня з народом, так не стало ся: вона старала ся — се уважала за найлїпше — удержати ся на становиску мандатора супроти народу — се був єї первовзір в відносинах до народу, котрий вона копіювала. Але часи помалу зміняють ся на лїпше, а вже-ж загалови нашої народної інтеллїґенциї не можна бодай відмовити щирого стараня дійти до цїлковитої спільности з народом.

Одним із тих містків, що нас прибли-

На кримських виноградниках.

Ол. Я. Кониського.)*

II.

„Ангельский чин.“

В сьвітличку до бахчеванджи[1]) Ібрагима зібрала ся компанїя „невеличка, але честна“: сам Ібрагим, хараул[2]) Іван, бондар Лягор[3]) та я. Усї ми з різних сьвітів: Ібрагим з тутешнього села Руського Мангуша, де татарська культура потатарила так православну людність, що церковний титар геть лїпше балакає по татарськи, нїж по великоруськи. Хараул Іван з Козелецького повіту найблизший менї земляк; а „дядя Лягор“ (тоб то Юрий) десь з півночі Минщини. Кожному значить цїкаво спостерігати одному одного. Іван і Лягор вже кільки років живуть вкупі з Ібрагимом у однїєї заміжненької Нїмкинї, властительки значного винограднику. Чи Ібрагим, чи всї обставини — про те не скажу — досить таки покримчили і Івана і Лягора; але-ж і Іван хоч не сам собою, а за запомогою своєї сестри, що живе тут покоївкою, ще більш поукраїнив Ібрагима: навчив його смаковати сало і вареники (звістно нишком, в захистку, щоб „правовірні“ того не спостерегли). Балакають вони разом на чотирох мовах, але панує Іванова мова; бо сеструнька його Настя нї за що не хоче инакше, як „по свойому по батьчиному да по матчиному“.

Ібрагим не тільки садовник, але й винник. Сьвітличка його вельми чепурненька: стоїть собі близько дороги серед кущів мирти: вона на дві половини; в однїй живе Ібрагим, друга заставлена пляшками з вином... Кому треба, той купить того чи сего вина. Ібрагимові вина добрі і не дорогі...

Вже вечеріло... От-от сонечко сховаєть ся за Чатирдаг... Вдарили в дзвона до вечернї... завтра субота, дак звичайно служать вечерню.

Сидить наша компанїя округ столу і слухає „дядю“ Лягора, як він „хадзїл, бродзїл“, да часом протягнемо руки до шклянок і промовимо:

— Шевкинезе![1]) — і випемо.

(Я теж почав потроху татарити ся і вживати татарських слів. Татари се вельми люблять.)

Ледві промовили ми четвертим разом: „Шевкинезе!“, як почули проти відчиненого вікна: „Афет олсун!“[2])

То був голос паламаря йдучого з вечернї до господи, він „носом почув“, що в Ібрагима „невеличка, але честна компанїя“ — „сидить на шарабі“[3]) — і вже-ж не можна було йому не повитати нас.

Паламар той — Мартин Чуприна — родом українець з Мелитопольского повіту; „пройшов“ два кляси бурси і „вийшов“ на понамаря „по пристрастію, як він казав, к непощенію.“

Сїв з нами до гурту і Чуприна. Чаркуємо собі да хвалимо „плоди рук винника Ібрагима“.

Ще не дійшли як слїд смаку, коли „хараул“, зирнувши у вікно, допив швидче свою шклянку, встав зза столу і мовив:

— Гей, брате Мартине! допиваймо, да швидче втїкаймо!

— Хиба що? — спитав Чуприна.

— Ангельский чин гряде...

— У мене за вухом не свербить.

— Що то за „ангельский чин“? — спитав я Івана, зацїкавившись самою назвою.

— Не чули хиба? Чернець з К-ого монастиря Михаіл; наш таки землячок з Черниговщини.

Я радий був побачити нового земляка та ще в ангельскому чинї.

Дядя Лягор швидче витер полою своєї чемерки патьоки з вина, що порозливали ми на столї. А Ібрагим хоч би тобі оком моргнув! знати, що „ангельский чин“ про його байдуже.

В сьвітличку вступив чернець кабанковатий, присадковатий, з широкою русявою бородою. Червона твар його аж лицала. Поставивши в кутку біля одвірка свій кошик, чернець тричи

*) Гляди „На кримських виноградниках“ (Журба Осман-Бекира) в чч. 152 і 153 *Буковини* 1895 р.

[1]) Садівник. [2]) Сторож. [3]) Лягор = Юрій.

[1]) На ваше здоровє. [2]) На здоровє. [3]) Вино.

K. K. ZEITUNGS-STEMPEL

жає до народу, є церков народна; треба проте церков народну узнати за свою церков і очивидно супроти церкви відносити ся так, як повинен чоловік, вповні сьвідомий ваги церкви для народу. Ми не хочемо тим сказати, щоб наша сьвітска інтеллїґенция стала клерикальною: релїґійність а клерикалїзм не все одно.

Наша інтеллїґенция повинна о то дбати, щоб наша церков перестала бути виключно лиш хлопскою, мужицкою церквою, а стала церквою всїх верств народних — а до того веде жива участь в богослуженю, дбалість о церкву, о єї красу і величавість. Дальше є великі сьвята церковні, як різдво, йордан, великдень, зелені сьвятки і т. д., котрі обходить наш нарід з осібними народними звичаями: треба і рускій інтеллїґенциї ті сьвята обходити більше по народному, а не по нїмецки, по волоски або Бог знає по якому. Треба взагалї скинути з себе плащик байдужности для церкви і особливо в таких разах, де можна-б супроти иньших задокументувати приналежність до руской народної церкви, треба се і зробити. Таким чином нарід побачить нас вкупі з собою, він навчить ся нас відріжняти від иньших сурдутовців, і до нас стане відносити ся з такою вірою, з якою звичайно відносять ся до себе вірні одної церкви.

Інтеллїґенция всїх народів: Москалї, Поляки, Нїмцї, жиди і т. д. з меньшими виїмками вірна своїй народній церкві і показує се дїлами. Так пр. по містах позавязували латинники товариства для музики церковної, на більші сьвята виступають хори з своїми продукциями, в котрих бере участь не одна Русинка, не один Русин; але як би такому Русинови або Русинцї сказав, пійти до церкви на хори і там засьпівати — то се трохи чи не за образу взяли-б. Отсе сумне явище. Зайдїть до божницї міскої пр. на судний день або на иньше яке жидівске сьвято, а побачите там всїх банкерів, адвокатів, одним словом всїх вірних жидівскої віри при купі; а богато інтеллїґентних Русинів буває пр. на воскреснїй утрени? Я-б заложив ся, що на лат. резурекциї їх більше. Се-ж значить ся, соромити ся *своєї* віри, а се ганьба. Коли в церкві буває якийсь непорядок, то на то є спосіб, щоб єго усунути, але задля сего або того годї цурати ся своєї церкви! Вдармо ся в груди! Ми мало що або нїчого не зробили, щоб нашу церкву народну витягнути з пониженя, в яке вона за часів неволї нашого народу попала ся; а і се наш народний обовязок, як і все иньше. (Тут така сама вина спадає на наше духовеньство, як і на сьвітску інтеллїґенцию). Отже в повній сьвідомости нашого *народного* обовязку звернїм ся для заспокоюваня потреб душі з цїлим серцем до нашої народної церкви, а тодї та церков, побачивши нову свою кріпку підпору, яку вона колись також мала в інтеллїґенциї народній, зможе красше розвивати ся, зможе лїпше заспокоювати духовні потреби народу; а тодї і наша церков буде дїйсно церков народна".

Ріжницї в тій точцї між Русинами справдї не великі. Вже і радикали на раціоналїзм в вірі не кладуть ваги. Тим лекша тут згода. Але аби оминути всяке непорозуміне, скажемо ще, що віра справдї річ сумлїня в тім змислї, що кождий Русин най собі придержує ся тої віри, в якій зріс, але з огляду на єї культурне значіне для народа най таки єї придержує ся, а не буде байдужним.

Що нового в сьвітї?

Послїдний час то був час з'їздів монархів тридержавного союза. В Венециї гостив нїмецкий цїсар Вільгельм у свого союзника, італїяньского короля Гумберта, а опісля відвідав нашого цїсаря у Відни. Час і обставини тих з'їздів склали ся на те, що вже з самого початку приписувано їм полїтичне значіне. Коли зважить ся, що власне недавно тому розходило ся о поміч Анґлїї для Італїянцїв в Африцї через донґольску експедицию і що ходили слухи, мов би Нїмеччина не конче приязно дивила ся на те, — коли дальше зважить ся, що недавно тому їздив наш мінїстер заграничних справ ґр. Ґолуховский до Берлина, то кождий мусить здогадувати ся, що з'їзди монархів мали полїтичні цїли. Які то іменно цїли, сего напевно не знати: але кажуть, що розходило ся о скріплене тридержавного союза і привернене добрих відносин між Анґлїєю а Нїмеччиною. Коли оно так, то цїль та осягнена цїлковито. Сердечне принятє і пращане нїмецкого союзника доказує, що наш цїсар і італїяньский король вповні задоволені з успіху тих з'їздів, а се дає нам запоруку, що тридержавний союз тепер стоїть сильнїйше, нїж коли небудь поперед. Тим самим піднесла ся єго вага в европейскій полїтицї і єго вплив на мирні відносини між всїми державами.

В суботу вибрала антисемітска більшість нововибраної віденьскої ради міскої свого проводира д-ра Кароля Люеґера четвертий вже раз бурмістром. Люеґер заявив, що принимає вибір і в своїй промові остро напав на Угорщину; борбу антисемітів і їх впертість при виборі бурмістра назвав він борбою християньства о висвободжене з жидівского ярма. Ся промова богато острійша, як та при послїднім виборі. Нашим читачам знане, що правительство не предложило послїдного разу вибору Люеґера на бурмістра тому до затвердженя, бо не мало запоруки, що він яко бурмістр буде безсторонний. Коли-ж тепер Люеґер виступив ще більше партийно, то чи дав тим може доказ своєї безсторонности? Здає ся, що Люеґер сам не має надїї на потверджене і палить всї мости за собою. Як ся гра скінчить ся, годї сказати, однак добре інформовані круги віденьскі кажуть, що Люеґер і тепер не буде затверджений, хоч ради міскої не розвяжуть. Правительство має найти иньший вихід.

В понедїлок розпочала ся в радї державній ґенеральна розправа над правительственним проєктом виборчої реформи. Ми вже попередного разу розповіли історию сеї реформи, отже єї тут повтаряти не будемо. Замітне тепер одно: звичайно проявляє ся при такій важній справі горячковий несупокій. А у нас сим разом инакше. Всї сторонництва із спокійною резиґнациєю взяли ся до полагодженя сего важного дїла, бо треба єго вже раз залагодити. Се дивне явище дасть ся тим пояснити, що ми вже давно наперед через два роки приготовляли ся до сего дїла і тепер забераємо ся до єго закінченя. Що проєкт буде ухвалений, і то більше як $^2/_3$ всїх голосів, се вже певне; опозицию будуть робити хиба антисеміти і Молодочехи, але і сї будуть при третїм читаню голосувати за правительственним проєктом. З ухваленем виборчої реформи розпічне ся в Австриї нова доба. Чи правительство розвяже тодї теперішну раду державну і випише нові вибори, сего ще не знати. Говорять, що поки-що мали би відбути ся лише вибори нових 72 послів з пятої куриї, так що ті посли мали би ще в теперішній радї державній перебути огневу пробу.

Француский кабінет Буржоа о закрасцї

перехрестив ся великим хрестом, поклонив ся усїм нам до пояса і промовив:

— Доброго здравія!

Ібрагим, не підводячись з місця, подав йому руку. Чуприна і дядя Лягор взяли благословеня у ченця, а хараул Іван просто поцїловав ся з ним в губи. Чернець сїв поплїч мене, скинув на мене очи і позїхнув, затулюючи рот долонею.

Засмердїло горівкою і часником.

— Душно! — мовив чернець — в ротї так посохло, що аж смага виступила.

— Да не без того, що і втомили ся — додав Іван — легко сказать: вісїмнайцять верстов! се не те, що звідсїль до базару.

— Я не дорогою йшов, а стежечками, повз „чортів млин"; на половину близше...

— Хоч і на половину, а все-ж не крилами перелетїли, а підошви топтали...

Чернець знов позїхнув і промовив:

— Жажду!

Ібрагим постановив на стіл ще одну шклянку і налив в усї шість „рислингу".

Нїхто не починав. Чернець повів очима, облизав губи і мовив:

— Що-ж! Чуприно! отверзем уста...

Випили. Тільки Ібрагим да я не пили.

— Ви що-ж? — спитав нас чернець: — корану боїтесь мабуть? Добре було Магометові, прохолоджуючись усякими шербетами, писати заборони! нехай би він по нашому пожив. Чи так, Ібрагиме?

Ібрагим мовчки усьміхнув ся і набрав повний рот диму з своєї носогрійки.

— Воно не тільки в коранї, а і де инде сказано: „не упивайте ся вином — в винї єсть блуд",—озвав ся Чуприна, наливаючи ченцеви нову шклянку.

— На те й мій глек на капусту! а нема того, щоб знати: „помовчи язичку!" А про те: „прийдїте пиво піеш новоє"... А воно справдї яке буде? — спитав чернець Ібрагима: — не новоє либонь, а торішне?

— Позаторішне — відповів винник.

— Так я й думав! по смаку вгадаю зараз. — А ви що-ж? — обернув ся до мене чернець: пийте! Ібрагим і сам вживає і нікому не скаже і про вас. Та коран стара річ! не все те чинити, що там прописане...

— Я православний! — відповів я.

— Пра-во-славний! — здивовано мовив чернець, а я думав: з магометів! Що-ж ви під благословене до мене не підійшли?

Я прикусив язика, не тямив, що сказати. Спасибіг, хараул виручив, сказавши:

— Вони не тутешні, приїзжі.

— Приїзжі!... гм!... з видом? — спитав у мене чернець.

— А вже-ж з видом...

— Роботи шукати?

— Коли-б трапила ся...

— А якої вам роботи?

— Якої? — знов прилип у мене язик до гортанї.

— Перекопувати виноградники, дак ще і рано і земля суха вельми, треба дощу ждати— говорив чернець, смакуючи рислинг. — Що-ж! роботу знайти легко, аби здорове. Треба Богу молити ся, що-б дав і здорове і роботу. По молитві і вірі вашій буде вам. От би ви до нас в монастир; я і помолив ся-б там...

— Дак помолїть ся...

— Можна, тільки звісно... теє...

— Немазаним возом важко їхать — договорив Чуприна.

— Еге. еге! істинно так! угобзи уста його.

Я догадав ся: виняв коповика і взяв дві пляшки вина. Чуприна заходив ся наливати...

За пятою чаркою отець Михаіл почав був сьпівати: „да ісполнят ся уста наша", але Чуприна не дав йому, перебив: „не личить", каже і сам завів: „І учора пила і сегоднї пила, а все ще жива".

Чуприна ще не довів до краю, як Настя, стоячи проти відчиненого вікна, засьпівала:

„Стоїть явір над криницею!
Гірко жити за пяницею...
Ой пяниця не робітниця...

— Анастасія!—перебив пісню чернець —ти зриши мене?

радикально-социялїстичній подав ся в димісию. Ми вже о тім писали, що францускому сенатови не сподобав ся проґресивний податок від спадщин і доходів і тому став сенат в опозициї до кабінету. Мінїстерство-ж мало все підпору в парляментї, де радикали і социялїсти становили его підпору. Але парлямент не все був такий сильний, щоби спас мінїстерство від моральних невдач. Додаймо до того, що сенат три рази висказав мінїстерству вотум недовіря, що мінїстерство має приписати собі невдачу в заграничній полїтицї що-до анґлїйскої виправи — то маємо досить причин до димісиї. На засїданю з вівтірка розходило ся о видатки на африканьский остров Мадаґаскар, котрий Франция війною здобула минувшого року. Отже сенат не хотїв значний кредит повірити мінїстерству, до котрого не має довіря. Се була безпосередна причина упадку мінїстерства Буржоа. Як справи дальше уложать ся, годї сказати, бо у Франциї несподїванки не рідкі.

Анґлїя може хоч трохи тріюмфовати. Коло Токар над Чорним морем побили египетскі війска Дервішів. Правда, побіда не була така сьвітла, щоби можна єї використати по военному; але один успіх є: египетскі війска не уважають більше Дервішів непобідимими. Коли перед сїмома лїтами Дервіши повстали, анґлїйскі війска потерпіли страшні невдачі, і тому тепер Єгиптяни ішли против повстанцїв мов засуджені на смерть. Ся слава тепер счезла цїлковито і в сїм лежить велика вага тої побіди. Коли Ниль вильле, анґлїйска виправа рушить против головної сили коло Хартум, а опісля на полудень Африки против Трансвалю і хлопских републик.

В Іспанїї переведено нові вибори до парляменту і они вийшли — як все там — в користь правительства. Новий парлямент буде радити над кубаньскою справою. Повстанцїв на острові Куба узнав був конґрес американьских Сполучених Держав воюючою стороною. Ішли слухи, що президент тих Держав не хоче мішати ся в ту справу, але тепер вислав таки секретар державний ноту іспаньскому послови в Вашинґтонї і американьскому послови в Мадридї, в котрій порушує кубаньску справу. В нотї тій пригадує ся іспаньскому правительству давнїйшу обітницю, що Іспанїя буде ласкавійше поступати з Кубою; обітницї тої не додержано. Дальше вказує нота, що теперішна ворохобня прибрала характер поважнїйший і дальше розширила ся, нїж давнїйше, та що через те дуже терплять інтереси Америки. Іспанїя є чейже так могучою державою, що не потребує бояти ся, учинити те, що слушне. Вкінци пригадує нота, що Іспанїя вже давнїйше заявила свою готовість покористуватись інтервенциєю Сполучених Держав, коли би оказала ся потреба. Нота, списана взагалї в дуже чемних і уважливих словах, просить Іспанїю о як найскоршу відповідь.

Болгарский князь Фердинанд перебуває тепер в Петербурзї; від свого дїйсного пана, турецкого султана, поїхав до свого морального пана, росийского царя. Підчас его побуту в Царгородї говорено богато о жаданях Росиї до Болгариї. Отже найголовнїйше жадане, знесене болгарского ексархату в Царгородї, не сповнило ся, бо сему спротивив ся передовсїм сам ексарх, а по нїм султан. Що-до принятя еміґрантів до Росиї назад в болгарску службу, то се мабуть також лише бажане, бо против сего повстають болгарскі офіцири і такий крок міг би допровадити край до збуреня. Говорено ще о росийско-болгарскій войсковій угодї т. є. передачі Болгариї на ласку і неласку Росиї. Сему запобіг султан, іменуючи князя турецким фельдмаршалком. Яко урядник турецкий може князь лише те робити, на що згодить ся султан. Помимо звязаних рук князя, приймають его в Петербурзї дуже величаво, але чи так само щиро, се велике питане.

Ще минувшої зими прийшли з Япану вісти, що Хіна заключила з Росиєю тайну умову. Сим вістям перечено рішучо, аж тепер дістала Vossiche Ztg. з Шанґаю вість про ту умову. Після неї Хіна віддала остров Корею на поталу Росиї, а сама навіть признала їй величезний вплив. Сї вісти ще потребують потвердженя, але коли-б они справдили ся, то мабуть стане сусїдам тих двох велитів трохи тїсно.

— Що кажете?

— Питаю: чи ти бачиш мене?

— Не повилазило менї, бачу!

— А коли бачиш що тут ангельский чин, так до чого-ж ти козлогласиш таку дурницю?

— Я не козлоглашу, а сьпіваю... Он як у вас там в монастирі козлогласять! Думаєте: не знаю! Як раз! наче я не своїма очима бачила, як ви у пятьох на траві в кущах...

— Годї! годї! не про те річ! — перебив її чернець.

— А про що-ж?

— Геть собі, Насте!—мовив Іван до сестри.

А отець Михаіл, щоб перевести річ на що инче, обернув ся до мене і спитав, звідкиль я?

— З Київа.

— А я з Погару...

— У мене мати була з Погару.

— Значить, ми з вами сестри в перших! За се не можна не випити. Чуприно! випємо!

— Випємо, отче!

Випили.

— Я ставлю! — озвав ся дядя Лягор, становлячи нових дві фляшки.

Пємо.. Очи отця Михаіла соловійшають, твар червонїйшає, більш вилискуєть ся; сам він стає більш говірким.

(Конець буде.)

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 23-го квітня 1896.

Цїсарску санкцию одержала новеля конкуренцийного церковного закону, котру галицкий сойм ухвалив на своїй послїдній сесиї.

Краєвий президент ґр. Ґоес виїхав в кімполюнґский повіт і поверне в суботу назад.

Тїснїйші вибори до львівскої ради міскої відбудуть ся в днях 15-го і 20-го мая с. р. Окрім тих 8 радних мають ще двох радних вибирати, бо з вибраних померли вже два.

Руский театр. Видїл „Рускої Бесїди“ у Львові оголосив справоздане з дїяльности руского театру за час від 1. сїчня до 1. квітня с. р. З того справозданя довідуємо ся, що персонал руского театру числить тепер 37 осіб і дав в тім часї в Сокали і Золочеві 53 представлень, котрі принесли доходу 4.693 зр. 40 кр. Місячно виплачує видїл членам персоналу театрального суму 1460 зр.; 383 зр. видав видїл на справлене і відновлене ґардероби, декораций і знарядів театральних; за 176 зр. завів нове осьвітлене сцени; закупив за 60 зр. фахових часописий, роздїлив поміж членів театру в сїчни 400 зр. титулом тантієми, підвисшив декотрим з них платню, нагороджує тепер всї надзвичайні занятя членів, як управителя, режисерів, бібліотекаря і того, що занимає ся ґардеробою; поробив з всїми осібні контракти, обовязуючі посполу і Руску Бесїду і персонал до квітня 1897 р., побільшив сили артистичні о 4 членів (поміж ними заанґажував артистку п. І. Біберовичеву) і скріпив театральну оркестру о 2 членів. Репертоар театру збільшено о пять нових творів, а персонал працює над виставою нових драм, відновленем давних і т. п.

Вже сам факт, що видїл Рускої Бесїди постановив оголошувати квартальні справозданя зі своєї дїяльности, що мають на цїли піднесене народної сцени, а рівночасно скликує надзвичайне засїдане видїлу, на котре запрошує всїх членів Рускої Бесїди і предкладає їм всї акти, дає відповіди на закиди і приймає радо інформациї своїх членів, — доказує, що видїл Рускої Бесїди у Львові не усуває ся зпід критики, противно бажає собі єї, але опертої на зичливости для розвою сцени народної і такої, що хоче помогти видїлови в его трудній задачі, трудній через те, що театер грає на провінциї, а видїл перебуває у Львові. Справоздане се доказує крім того, що видїл з всеї сили старає ся, щоби народну інституцию, якою есть театер, піднести, а не дати їй упасти.

З черновецкої ради міскої. Радник проф. др. Гандль зложив свій мандат до ради міскої. В причинах того небувалого поступку подає проф. Гандль, „що пересьвідчив ся на жаль, що ухвалами черновецкої ради міскої кермує скорше особиста аґітация, як безсторонна оцїнка дїйстних обставин.“ Сего пересьвідченя набрав проф. Гандль при послїдній обсадї посад учительок. Ся резиґнация викликала велике пригноблене, а міска рада рішила одноголосно, не приняти єї до відомости. Чи тим спонукає проф. Гандля до цофненя своєї резиґнациї, се велике питане.

Скарбківский театр у Львові взяли в аренду на 60 лїт др. Бандровский і спілка. Контракт має бути такий монструальний, що наробив в польскій прасї богато крику. Навіть міска рада львівска вислала до краєвого маршалка депутацию з просьбою о незатверджене тої умови. Однак видїл краєвий мусїв контракт узнати за правосильний, бо не було в нїм нїчого протизаконного.

Льотерия. Під високим покровом Єї цїс. і кор. Високости Цїсаревичевої-Вдови Архикнягинї Стефанїї відбуде ся льотерия творів на дохід товариства золотого хреста. Призволена она розпорядженем ц. к. мінїстерства фінансів з дня 17. листопада 1895 р., ч. 49.168. Почесна предсїдателька комітету: ґрафиня Мария Баденї. Предсїдателька комітету: ґрафиня Анастасія Кільмансеґ. Товариство золотого хреста наміряє оснувати доми для хорих ц. к. урядників державних в лїчебних місцевостях Абазиї, Карльсбадї, Баденї коло Відня, Крапінї-Теплицї, Арко, Новім-Торзї в Стириї і т. д. Позаяк товариство ограничає ся на вкладки своїх членів, що дозволили-б осягнути намірену цїль аж в дуже далекій будучности, тому має ся льотерия подати можливість, докінчити з доходів сего предприїмства хоч один з проектованих домів, і таким способом частину державних урядників, для котрих в тім напрямі ще мало що зроблено, здїлати участниками правдиво людскої цїли товариства. Із сим предприїмством получений заразом намір, приспорити артистам і артистичним промисловцям, що в нашій державі так сильно піднимають ся, в р. 1896 і 1897 надзвичайний заробок, призначуючи що найменьше 200.000 корон на закупно творів штук красних (оріґінальних образів, статует і т. д.) і штучного промислу зі всїх країв сегобічної половини держави, призначених на виграні. Цїна одного льосу 2 корони. По 100 льосів (разом) творять серию. В кождій серії виграє що найменьше один льос. Цїна цїлої серії 200 корон. Тягнене 1897 р. Перед тягненем будуть всї виграні публично виставлені. Відень, в лютім 1896 р. Головний комітет: Відень, І. Улиця паньска 11.

Про наших еміґрантів до Бразилиї одержала віденьска Polit. Correspondenz з Ріо-Жанейра з жерела поважного такі вісти: Около 1200 еміґрантів з Галичини знаходить ся уже довше як півтретя місяця на островци Ilha das Flores в затоцї Ріо Жанейра і ще з пять тижнїв мусять там оставатись, заки їх впустять до краю. Між сими еміґрантами страшна нужда. В провізоричнім бруднім уміщеню тиснуть ся мов селедцї, хорують, а дїти мруть; нема сьвященика, щоби хоронив мерцїв. Дуже доскулює сим еміґрантам брак води до питя; мешканцї складають жертви для них, щоби мали за що води собі спровадити. Люди ті у правдивій розпуцї. Кромі сих Галичан знаходить ся знов около 2000 душ в азилю коло Pinheiro при шляху зелїзницї до Сао Паольо; ті рівнож нуждують. Факти ті сьвідчать, як легкомисно люди з Галичини пруть ся до „раю“ бразилїйского.

Зміна властителїв. Маєтність Доброполе, бучацкого повіту, купив від Стан. Охоцкого ґр. Генрик Шелиский властитель Козови в Берэжанщинї.

Дрібні вісти. В середу відїхав б. росийский консул Ґораїнов до Відня. — У вчерашнім потягу львівско-черновецкім найшов слуга пакунок, з котрого витїкала кров. Коли пуделко отворено, найшли в нїм задушену дитину. Очивидно має ся дїло з убійством. Заряджено строге слїдство. — В Дорнаватрі найдено слугу Михайла Пашкана неживого. Він в нетверезім станї упав в Бистрицю і утопив ся. — В Загорбі, маєтности гр. пр. релїґійного фонду, повстав огонь, при чім помимо скорого ратунку згоріла одна часть двора і богато зібраного збіжа. Шко-

да виносить 7000 зр. — В Кімполюнґу відрізали невислїджені доси злочинцї куферок, котрий був привязаний до почтового воза. В куферку були грошеві посилки і рекомандовані листи. Опісля найшли розбитий куферок в ярі. — Цирк Сїдолїого прибув сегодня по полудни до Чернівцїв. Перше представленє відбуде ся в суботу.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 23-го квітня 1896 року.

Відень. В добре інформованих кругах запевняють, що вибір Люеґера не буде затверджений.

Відень. *(З ради державної.)* В ґенеральній розправі над виборчою реформою промавляли пос. Менґер, Гаґенгоффер, Фалькенгайн, Вашатий, Праде, Ґреґориц і Дїдушицкий. З виїмкою Вашатого, котрий заявив, що буде у всїх читанях голосувати против проєкту, піднесли всї бесїдники, що внесений проєкт становить поступ до загального права виборчого.

Берлин. По бурливій дебатї приняв нїмецкий парлямент внесенє, попросити всї европейскі держави, аби всїми можливими средствами, які лише мають до розпорядимости, виступали против поєдинків.

Вашинґтон. Коли президент Сполучених Держав Клевленд виїзджав, сполошив ся кінь і повіз розбив ся на кусні; президент неушкоджений.

Петербург. Болгарский князь Фердинанд відїхав вчера вечером впрост до Парижа, а на повороті вступить до Берлина.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За кожде слово платить ся 1 кр.

Важне для всїх!

Хто із Вп. Читателїв хоче що дешево набути або добре продати, най оголосить через нашу ґазету, то певно не пожалує.

Важне для громад! Одно буковиньске місто має дві великі огневі сикавки на продаж. Цїна дуже низька.

Всї прибори до робленя соломяних уліїв є на продаж. Цїна дуже низька.

Млин кінний з францускими камінями і з всїма найлїпшими приборами є в Чернівцях на продаж. Цїна дуже приступна.

Фортепян старий на продаж в Чернівцях. Цїна 30 зр.

Книга адрес для купцїв. Містить $1^1/_2$ мілїона всїляких адрес. Замісць 14 зр. лише 2 зр. 50 кр.

Візок для одного коня з двома дишлями, плетеним кошем, мягким сидженем, ще мало уживаний, і шори є на продаж. Цїна дуже приступня.

Американьский будильник 1 зр. 65 кр., з календарем 2 зр. 5 кр.

Машина до шитя употреблена, але ще дуже добра, 25 зр. Можна і ратами сплачувати.

Зеґарок стїнний з вагою, що лише йде а не бє, 1 зр.; будильник 1 зр. 25 кр., а такий, що бє і будить, 1 зр. 90 кр.

Францускі зеґарки стїнні накручують ся раз на тиждень. Добрі для шкіл, читалень і т. д. 2 зр. 60 кр.

Цїни сих зеґарків суть фабричні для перепродажи. Меньше як тузин (12) не висилає ся.

Ножики кишенькові з 2-ма і 3-ма вістрями, 6 тузинїв (82 штук) 7 зр. 20 кр. Меньше як 6 тузинїв не висилає ся.

Машина до плетеня пончіх і рукавиць, употреблена 25 зр. За помочію сеї машини можна денно 8 пар пончіх сплести і то о много красше, як руками.

За 7 зр. 20 кр. можна дістати ріжних річий: 12 ножів столових, 12 вилок, 12 ложок (британїя), 12 ложечок, 12 ножів кухонних, 6 ножів для хлїба, 6 ножиць сталевих, 6 ножиків кишенькових, 2 кохлї (британїя).

100 великих сьв. образів в красках з рускими підписами 5 зр. Близько 40 штук таких образів (кождий иньший) висилає фабрика на взір за 2 зр. Такі образи продають перепродавцї по 15 до 20 кр.

Про сї оголошеня (1—13) дає близші відомости Адмінїстрация „Добрих Рад“ в Рогізнї п. п. Садаґура.

На кожде замовленє треба прислати почтову марку за 5 кр.

Поручаємо гостинницю Метрополь Лерхенфельда в Чернівцях при улици Ратушевій.

Віктор Тірінґ з Відня, Praterstrasse 11, поручає впв. Публицї свою новоотворену філїю зі складом одежі в Чернівцях при улици Ратушевій ч. 7. Цїни як найнизші! 11—12.

І. Рехенберґа книгарня і папірня в Чернівцях, улиця ратушева 23. Поручаю ся до доставлюваня руских книжок і ґазет. Маю великий склад руских книжок для всїх шкіл. Прибори до писаня продаю по найдешевших цїнах. Для шкіл народних особливо користні услівя.
6—12. **І. Рехенберґ.**

Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодота Галїпа, сторін 110, вісїмки, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої волї. Оповіданє О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ки, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ і ШКОЛЇ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в лїтоґрафічнім закладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

ДР. ПЕТРО ІССЕЧЕСКУЛ,

ц. к. нотар

в Чернівцях

переніс свою канцелярию з головної улицї до власного дому при

ул. палати краєвої

(Landhausgasse) **16.** (5—5)

ВИШИВКИ

всхідної Галичини

після колекциї зібраної Товариством „Клюб Русинок у Львові“, появились накладом Антона І. Хойнацкого з лїтоґрафічного заведеня Андрія Андрейчина по цїнї

3 зр. 30 кр.

за **примірник**, складаючий ся з **20 таблиць** в 4° королевского формату в **хорошо** видїланій **теці**.

Виданє сих „Вишивок“ перевисшає значно подібного рода виданя, що появились в Кіеві, Одессї і Москві, і то не лише під взглядом технїчного викінченя, але також і підвзглядом самого змісту, бо виданє се складає ся з точних репродукций численних взорів народних вишивок з повітів Борщів, Городенка, Калуш, Надвірна, Снятин, Товмач і иньших о вірнім наслїдуваню красок, уживаних народом в дотичній окрестности.

З замовленями належить звертатись до Антона І. Хойнацкого, управителя Книгарнї Ставропигийского Інститута у Львові, улиця Рускаа ч. 3. 9—26

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрасекурацийними подають **„Днїстрови“** можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми.**

Полїси „Днїстра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкористнїйші услівя і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою, принимає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до опроцентованя **по 5** процент. Ґваранция цїлковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тілько властителям реальностий, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїленє **аґенциї** в місцевостях, де „Днїстер“ не є заступлений, приймають ся.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.

УНІВЕРСИТЕТСКА БІБЛІОТЕКА ЛУ